

Excursieverslagen

Rondje Zuidlaardermeer, zaterdag 20 september 2003

'Speciaal voor de nieuwe leden' vond De Grauwe Gors van deze excursie. Dat klopte alvast, want hoewel niet nieuw in de vogelarij ben ik wel nieuweling bij Avifauna Groningen. Toch was het pas een persoonlijk briefje van Madeleine Graauw dat mij ertoe dreef om in de agenda voldoende uren open te wrikken voor tenminste een groot deel van dit rondje. Als dank werd ik al op het Overwinningsplein, meteen na de kennismaking met onze gids Guido Meeuwissen en de meelopers, tot notulist bevorderd. Met als verzachtende omstandigheid dat het echt geen uitputtende opsomming hoefde te zijn van alle gehoorde en geziene soorten (ruim veertig, ik heb ze natuurlijk toch genoteerd, maar ga ze inderdaad hier niet allemaal noemen).

Het groepje vrouwen en mannen poolde naar parkeerplaats Westerbroekstermadepolder, tussen Foxholstermeer-noord en -zuid. Meteen bleek weer de waarde van de doorge-winterde (figuurlijk, maar zo te zien ook letterlijk) gids: de split-seconddiagnose die jou de tijd geeft om snel en goed te kijken en te luisteren. We waren nog maar nauwelijks de auto uit of een hoge triller werd al geduid als Heggenmus: wel even iets anders dan de zang die ik zo goed ken. Het herinnerde mij aan een ontmoeting bij de Westerplas: ik had de fluitjes hoog achter mijn toevallige gesprekspartner niet eens bewust gehoord maar hij zei kalm, midden in een zin: 'Groenpootruiter'. En verdomd, daar vloog hij over onze hoofden met grote snelheid richting wad, mij verbluft achterlatend.

Zo ging het nu ook, herhaaldelijk. Gelukkig waren er zo nu en dan ook twijfels, die hem eigenlijk alleen maar geloofwaardiger maakten. Dat ging dan meestal over eclipsen

winterkleden van de Smienten, Wintertalingen en talloze andere eendachtigen die zich toonden tijdens onze trage tocht over een dijk langs het zuidmeer. Bijvoorbeeld: 'dat lijkt wel een vlucht Krakeenden daar. Nee, toch niet... Slobeenden'. Of: 'Hé, een bastaard Zwarte Eend? Nee, helaas, Soepeend.' Maar ook Grote Mantelmeeuw, Grote Zaagbek en de Grote, niet te vermijden, maar toch wel indrukwekkend toeterende Canadezen. Een oever vol Blauwe Reigers. Een Buizerd die een medebuizerd verjoeg van een hoogspanningsmast om vervolgens zelf te worden weggepest door een groepje Zwarte Kraaien. Rietgorzen in de wilgjes langs de dijk. Een kolonie Aalscholvers in door derzelver mest uitgebeten en stervende bomen. Postduiven die op het water plonsden en weer opvlogen. Wat deden ze daar? En nog veel meer.

Niet alleen de vogels waren de moeite waard, hoor. Op de dijk lagen her en der gladde witte voetballen, stevig maar van binnen sponzig. Reuzenbovisten volgens een kenner, 'goed eetbaar, gebakken maar ook rauw' en hij voegde de daad bij het woord. Ik zette alvast mijn telefoontje aan, onnodig: hij heeft de excursie verticaal volbracht. Alweer een leermoment.

Verder. Per auto naar de Leijne, met alweer een fraaie wandeling door min of meer natuurgebied langs water: het in de titel beloofde Zuidlaardermeer. Kleine Plevieren foerageren op een zandige oever. Kleine? Bontbek zul je bedoelen! Langdurige discussies, telescopen en drie verschillende boeken erbij. Geloof het of niet, ze zeiden alle drie net iets anders. Maar het waren Kleine. Met z'n allen beklommen we de uitkijktoren van het Groninger Landschap van waaruit één Watersnip prachtig in de telescoopbeelden figureerde.

Nee, twee Watersnippen. Nee, drie! Enzovoorts, tot meer dan tien; schitterend gewoon. Daar vliegen en landen Nijlganzen, de steeds talrijkere allochtonen, door sommigen als illegalen beschouwd. Toch blijft het een prachtig gezicht. Van mij mogen ze een verblijfs-vergunning krijgen. En dan was er nog die IJsvogel, slechts door één onzer gezien en dan nog ook nog 's biddend en duikend. Wij gaven hem the benefit of the doubt, wij noteerden: één IJsvogel.

Het tijdschema was inmiddels flink uit de hand gelopen maar ik begreep uit betrouwbare bron dat dit de regel is bij Avifauna, die slechts door hoge uitzondering wordt bevestigd. Niets aan de hand dus, gewoon verder naar de volgende post: het niemandsland tus-

sen Kiel-Windeweer en Zuidlaren. Lopend naar een dijk (Oostermoersche Vaart?) kregen wij de strenge instructie om onze kruinen (voorzover nog aanwezig) zo geleidelijk mogelijk boven de kruin van die dijk uit te steken. Om te ontdekken dat de grote groep watervogels aan gene zijde ons totaal negeerde. Dus met telescopen en al boven op de dijk; altijd weer een aardig gezicht voor wie er oog voor heeft. Helaas moest ik toen vertrekken doch niet dan na een kiekje van het vertederende tafereel te hebben gemaakt. Het gaat goed met de Grote Vogelaar! Deze soort komt nooit op de rode lijst.

Albert Jan Scheffer

Excursie Schiermonnikoog 05 oktober 2003

'Tegen het einde van de week slecht weer, de herfst is nu echt begonnen. Met name in het oosten en noorden van het land dichte bewolking met regen, hagel en matige tot krachtige wind.' Enigszins terneergeslagen lees ik het weerbericht in de krant. Al twee maanden staat het met dikke letters in de agenda: Schiermonnikoog op de fiets, o.l.v. Jan Alex de Roos. Dat valt dus goed in het water. Oké, een beetje wind en wat regen is lekker en hoort erbij op Schier, maar deze voorspellingen zijn echt niet best!

Vijf oktober, zes uur 's ochtends. Ik word wakker en de harde regendruppels op de dakpannen overspoelen de woorden van Jaap Nienhuis. In de regen fietsen we naar het station. Maar dan gebeurt het. Langzaam zien we de zon een voorzichtige poging doen door te breken. En het lukt. Vanuit de bus zien we het opklaren en om kwart over Jaap Deensgat is het gewoon een zonnige dag geworden.

De bus is aardig leeg (helaas voor Renze, die hoopte op een schoolreis-erlebnis) maar Madeleine verzekert ons dat we toch met zestien man de overtocht zullen maken.

Inderdaad blijkt op de boot de groep compleet zodat we gezamenlijk kunnen hopen op passerende jagers en stormvogels. Een tijd lang lijkt het erop dat we het moeten doen met Eiders en Aalscholvers. Wel steken drie Grote Zaagbekken de boot over en zwemt een zeehond mee, maar verder blijft het rustig. Tot tien minuten voordat we aanleggen. 'Jager!', wordt er geroepen. Iedereen spoedt zich naar het achterdek, waar een Kleine Jager zich stort op een groep Kokmeeuwen. Een goed begin van de dag.

Op het eiland splitsten we ons eerst. De helft is al met de fiets naar de boot gekomen, de andere helft neemt de bus naar de firma Soepboer en mist daardoor een Slechtvalk, zeven Kleine Zilverreigers en een enorme groep Kneuen, Kepen en Fraters. Bij de Soepboeren hoort Wim (die niet alleen het talent heeft een vrouw van een man Fitis op geluid te kunnen onderscheiden maar deze ook nog feilloos weet te imiteren) de eerste Koperwieken, Witte Kwikstaarten en een solitaire Keep. We stappen op de fiets om eerst het Noordzee-strand te inspecteren. Maar, om toch gelijk te

krijgen, laat Moeder Natuur een flinke bui neerkomen. Koffie dus (al dan niet met rum). De bui duurt niet lang en blijkt ook de laatste op het eiland te zijn. We rijden door naar de zeereep (onderweg staan we nog even stil bij een groepje Kepen en later bij een Paapje). Op het strand spijkeren we elkaar bij op het gebied van Kleine, Bonte en Drieteenstrandlopers. Alles op een kluitje, dus goed van elkaar te onderscheiden. Altijd weer even inkomsten in de herfst. Verder is het stil op het strand; iemand slaat aan op een duiker, maar de afstand was groot en de duiker weer weg. Zo gaat dat, helaas, want het was wel een merkwaardig groot exemplaar.

Vanaf het strand rijden we naar De Bunker, waar we even rustig de tijd nemen. Dat blijkt de moeite waard: Sperwer, Buizerd, Torenvalk, Sijs, Groenling, Koperwiek, Holenduif, Putter, Zanglijster, Vink en een Kauwenkolonie! We hadden langer kunnen blijven zitten maar het (door enkelen) gewenste kratje bier ontbrak waardoor de fiets weer wordt opgezocht. De vele verhalen rond Bladkoning en Pallas' Boszanger doen ons het bos inrijden, richting het voetbalveldje. Een mooi open stuk, met goed licht, maar weinig actie. 'Moeten we soms eerst op een knopje drukken?', brengt Vera in. Toch een leuke stop, mede dankzij een Grote Bonte Specht, het geluid van een Barmsijs en een Sperwer, jagend op een Houtduif. Maar geen Bladkoning of Pallas' Boszanger.

Vanuit het bos rijden we richting de Westerplas, waar de groep zich opsplitst. De Westerplas staat garant voor leuke soorten. Tafeleenden, Wintertalingen, Smienten, een Dodaars, Slobeenden, Kleine Zilverreigers, Bergeenden, Futen, veel Boerenzwaluwen, Krakeenden. Met als hoogtepunt een Klapekster. De groep die 's ochtends met de bus was gekomen wil toch nog even over het wad kijken, dus de fietsen worden op tijd geretourneerd. De vogels die 's ochtends waren gezien door de fietsers zijn

er nog (of weer). Veel Kneutjes, Fraters en Kepen, die vechten om de beste plek op het hek. Een jagend vrouwtje Slechtvalk, die het wad in verwarring achterlaat. Wolken Bonte Strandlopers, een Zilverreiger en uiteraard Scholeksters. Een eenzame Wulp. Op de boot worden we nog getrakteerd op een stortbui, die mij doet besluiten toch maar even voor de gehaktbal te gaan. Dom. Weer op het dek hoor ik dat ik een Dwergmeeuw en een Grote Gele Kwikstaart gemist heb. Wel net op tijd voor een drijvende Zeekoet. De dag was goed, ik verheug me alweer op mijn jaarlijkse week naar Terschelling.

Tijmen Hordijk